

УДК 78.08.785.786

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/99-1-41>

Людмила ЗИМА,
orcid.org/0000-0002-1403-7571
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри камерного ансамблю
Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової
(Одеса, Україна) luda270856@gmail.com

КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ КАМЕРНО-АНСАМБЛЕВОЇ СТИЛІСТИКИ ФОРТЕПІАННИХ КВІНТЕТІВ СУЧАСНИХ КОМПОЗИТОРІВ

У статті розглянуто комунікативні аспекти камерно-ансамблевої стилістики фортепіанних квінтетів сучасних композиторів у контексті художньо-естетичних та жанрово-композиційних засад камерно-ансамблевого мистецтва наприкінці ХХ – ХХІ століть.

Метою дослідження є виявлення та комплексний аналіз комунікативних аспектів камерно-ансамблевої стилістики фортепіанних квінтетів сучасних композиторів в умовах сучасного музичного мислення.

Методологічну основу дослідження становить комплексне використання історичного, системного, структурно-функціонального, компаративного методів та музикознавчого аналізу. Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному осмисленні комунікативних аспектів камерно-ансамблевої стилістики фортепіанних квінтетів сучасних композиторів з акцентом на трансформації ролі фортепіано як ключового чинника ансамблевої взаємодії, обґрунтуванні комунікативних чинників композиторської стратегії формування композиційної цілісності музичного твору. Висновки. У статті розглянуто специфіку комунікативних моделей у фортепіанних квінтелях, зокрема діалогічні та полілогічні форми взаємодії між інструментами, їх темброво-фактурні та драматургічні чинники, а також переосмислення функціональних ролей учасників камерного ансамблю у сучасній композиторській творчості. Визначено, що сучасна камерно-ансамблева стилістика характеризується розширенням темброво-виражальних засобів, використанням інноваційних композиторських технік та зростанням значення інтерпретаційної свободи виконавців. У результаті дослідження встановлено, що комунікативний вимір є визначальним чинником формування художньої структури фортепіанних квінтетів, відображаючи загальні тенденції сучасного музичного мистецтва – стильову інтеграцію, відкритість до експерименту та активізацію ролі виконавця як співтворця.

Ключові слова: фортепіанний квінтет, камерно-ансамблева стилістика, комунікація, комунікативний чинник, драматургічна логіка, сучасне музичне мислення, ансамблева взаємодія, діалог і полілог, виконавська інтерпретація, виконавське сприйняття.

Lyudmila ZYMA,
orcid.org/0000-0002-1403-7571
Candidate of Mystic Studies,
Associate Professor at the Department of Chamber Ensemble
The Odessa National A. V. Nezhdanova Academy of Music
(Odessa, Ukraine) luda270856@gmail.com

COMMUNICATIVE ASPECTS OF CHAMBER-ENSEMBLE STYLISTICS OF PIANO QUINTETS OF CONTEMPORARY COMPOSERS

The article examines the communicative aspects of the chamber-ensemble style of piano quintets by contemporary composers in the context of the artistic-aesthetic and genre-compositional foundations of chamber-ensemble art at the end of the 20th – 21st centuries.

The aim of the study is to identify and comprehensively analyze the communicative aspects of the chamber-ensemble style of piano quintets by contemporary composers in the context of modern musical thinking. The methodological basis of the study is the comprehensive use of historical, systemic, structural-functional, comparative methods and musicological analysis. The scientific novelty of the results obtained lies in the comprehensive understanding of the communicative aspects of the chamber-ensemble style of piano quintets by contemporary composers with an emphasis on the transformation of the role of the piano as a key factor in ensemble interaction, the substantiation of the communicative factors of the composer's strategy for forming the compositional integrity of a musical work. Conclusions. The article examines the specifics of communicative models in piano quintets, in particular dialogical and polylogical forms of interaction between instruments, their timbre-textural and dramaturgical factors, as well as the rethinking of the functional roles of chamber ensemble members in modern composers' work. It is determined that modern chamber ensemble stylistics is characterized by the expansion of timbre-expressive means, the use of innovative composer techniques and the growth of the importance of interpretative freedom of performers. As a result of the study, it was established that the communicative dimension is a determining factor in the formation of the artistic structure of piano quintets, reflecting the general trends of modern musical art - style integration, openness to experimentation and the activation of the role of the performer as a co-creator.

Key words: piano quintet, chamber ensemble style, communication, communicative factor, dramaturgical logic, modern musical thinking, ensemble interaction, dialogue and polylogue, performing interpretation, performing perception

Постановка проблеми. Актуальність дослідження комунікативних аспектів сучасного камерно-ансамблевої творчості зумовлена суттєвими трансформаціями, що відбувалися у цій жанрово-стильовій галузі музичного мистецтва на кожному етапі історичної еволюції. У ХХ–ХХІ століттях камерний ансамбль, зокрема і фортепіанний квінтет, зазнає значних стильових, структурних і виконавських змін, що пов'язані з розширенням композиторських технік, індивідуально-авторськими інтерпретаціями класичних жанрових моделей та переосмисленням самої природи ансамблевої взаємодії як специфічного музично-комунікативного простору. У сучасній музичній практиці камерно-ансамблева взаємодія дедалі частіше розглядається не лише як суто виконавсько-технологічна стратегія, а як складний комунікативний процес, що включає психологічні, семіотичні та естетичні компоненти. У цьому контексті особливої актуальності набуває визначення головних чинників та дослідження нових принципів ансамблевої взаємодії, які формуються у творчості сучасних композиторів, де змінюється традиційна інструментально-темброва ієрархія, розширюються межі функцій виконавців та переосмислюється ідея ансамблевої єдності як художньо-композиційної цілісності.

Проблема дослідження полягає у необхідності комплексного розгляду комунікативних чинників камерно-ансамблевої стилістики сучасного фортепіанного квінтету, які формують нові принципи взаємодії між учасниками інструментального ансамблю. Незважаючи на наявність ґрунтовних досліджень камерного ансамблю як соціокультурного та виконавського феномену, недостатньо розкритими залишаються питання специфіки комунікативної специфіки сучасного фортепіанного квінтету у його представництві концепції нової ансамблевості.

Аналіз досліджень. У сучасному музикознавстві камерно-ансамблеве мистецтво розглядається як багатовимірний феномен, що поєднує художні, комунікативні та соціокультурні аспекти виконавської практики. У працях І. Польської камерний ансамбль трактується не лише як художньо-естетичний та жанрово-стильовий феномен європейської музичної традиції, а також форма спільного музикування, а як складна система мистецької комунікації, що ґрунтується на складних принципах діалогічної взаємодії учасників ансамблевої форми (Польська, 2003). Дослідниця підкреслює, що ансамблеве виконання є особливим видом комунікативного процесу, який відбувається як між виконавцями, так і між виконавцями та слухацькою

аудиторією. Водночас камерний ансамбль розглядається як соціокультурний феномен, комунікативні функції якого історично трансформувалися – від приватного домашнього музикування до публічного концертного виконавства. Поглиблюючи цей підхід, Л. Повзун зосереджує увагу на психологічних механізмах взаємодії музикантів у камерному ансамблі, а також на специфіці творчої діяльності піаніста-ансамбліста, для якого характерним є особливий тип виконавської чутливості та координації в колективному процесі (Повзун, 2018)). У дослідженні А. Кравченко розглянуто камерно-інструментальну практику з позицій семіотичного моделювання простору ансамблевої комунікації, аналізуючи виконавсько-ігрові та рецептивні умови взаємодії (Кравченко, 2020). Важливим аспектом даної роботи є також розгляд організації виконавсько-глядацького простору, зокрема співвідношення пасивних і активних форм залучення слухацької аудиторії до музичного процесу.

Окремий напрям досліджень представлений у працях Л. Зими, яка аналізує трансформації традиційних виконавських складів камерного ансамблю в контексті сучасного музичного мислення (Зима, 2024). Зокрема, у розгляді камерно-ансамблевої стилістики Дж. Крама акцентується увага на авторській композиторській концепції виконавського складу камерного ансамблю, що відображає нові функціональні моделі комунікації в мікроансамблях, а також на естетико-стильових засадах «нової ансамблевості», зокрема театралізації форми та використанні нетрадиційних технік звукоутворення (Зима, 2024). Подібні питання авторсько-стильових чинників сучасної камерно-ансамблевої стилістики, зокрема фортепіанного квінтету, розглядаються у дослідженні Дж. Річардсон (Richardson, 2014). Практичний вимір виконавської комунікації в камерно-інструментальному мистецтві висвітлюється також у роботах М. Бергхель (Berghäll, 2024) та Ф. Седдон (Seddon, 2009), у яких акцент зроблено на безпосередніх прийомах ефективної взаємодії музикантів у процесі виконання. Таким чином, у сучасних дослідженнях камерно-ансамблеве мистецтво постає як складна система художньої комунікації, що поєднує психологічні, семіотичні, стильові та практичні виміри виконавської взаємодії.

Метою дослідження є виявлення та комплексний аналіз комунікативних аспектів камерно-ансамблевої стилістики фортепіанних квінтетів сучасних композиторів в умовах сучасного музичного мислення.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі історичної еволюції жанр фортепіанного квінтету постає як відкрита динамічна система, функціонування якої у композиторській та виконавській творчості зумовлене складною взаємодією жанрової традиції камерно-ансамблевої

музики і стильової динаміки її розвитку, остання виступає головним чинником постійної трансформаційної мобільності та оновлення усталених жанрово-композиційних моделей (Лігус, 2016). У музичній практиці ХХ–ХХІ століть фортепіанний квінтет яскраво демонструє актуалізацію класичної традиції у сучасному музичному мистецтві коли класико-романтичні жанрові інваріанти камерно-ансамблевої музики зазнають суттєвого переосмислення у безмежному стильовому просторі композиторської творчості під впливом сучасних художньо-естетичних тенденцій. За таких умов зберігається структурно-семантична природа жанру квінтету, водночас у значній мірі переосмислюються принципи темброво-фактурної організації, композиційно-драматургічна логіка, особливості виконавської взаємодії (Lihus, 2016; Пославський, 2021).

Історична динаміка розвитку фортепіанного квінтету у зазначений період характеризується переходом від стабільних, нормативно закріплених композиційних принципів до експериментально орієнтованих моделей, у зв'язку з чим музикознавці вказують на процеси «ризоматичної трансформації», що передбачають нелінійний характер розвитку жанрових ознак, їхню деконструкцію та рекомбінацію, що призводить до утворення антижанрових структур, у яких традиційна ієрархія інструментальних функцій поступається принципам деієрархізації, а ансамблева взаємодія набуває характеру складного інтелектуального полілогу (Пославський, 2021). Вагомим компонентом цих процесів є комунікативний вимір жанрової поетики фортепіанного квінтету, у якому жанр інтерпретується як специфічна система музичної комунікації, наділена власним семіотичним кодом та здатністю до актуалізації культурної пам'яті (Serhaniuk, 2021). Особливого значення у цьому контексті набуває виконавський чинник, оскільки інтерпретатор перестає бути пасивним ретранслятором авторського тексту і постає як активний суб'єкт художньо-комунікативного процесу. Саме у виконавській інтерпретації відбувається актуалізація прихованих семантичних рівнів твору, розкриття його інтонаційно-семантичного потенціалу та формування індивідуалізованої моделі сприйняття (Serhaniuk, 2021).

Суттєвим аспектом оновлення фортепіанного квінтету на сучасному етапі є також інтеграція новітніх технологічних засобів, що сприяє розширенню виражальних можливостей ансамблю та водночас розмиває межі між традиційним інструментальним мисленням і сонористичними експериментами авангардного спрямування. Унаслідок цього фортепіанний квінтет постає як багатовимірною звукова структура, здатна до моделювання складних акустичних і семантичних просторів, підтвердження чому знаходимо у численних при-

кладах фортепіанного квінтету останніх десятиліть ХХ–ХХІ століття у творчості М. Фелдмана, Е. Картера, К. В. Хенце, С. Губайдуліної, Б. Фуррера, Я. Ксенакіса, К. Мейєра, Л. Лібермана, Л. Новака, Т. Адеса, С. Брауна, Х. Грундмана, К. Стелли, Д. Сміта, В. Польової, О. Щетинського та ін. У сучасному музикознавчому дискурсі також особливо підкреслюється тенденція до театралізації та симфонізації жанрових форм камерно-ансамблевої музики, у межах яких нової якості набувають драматургічні та комунікативні рівні камерно-ансамблевого інструменталізму, у межах якого фортепіанний квінтет зберігає статус репрезентативної форми втілення інтелектуалізованого музичного мислення (Лігус, 2016; Пославський, 2021).

У цьому контексті фортепіанний квінтет як історично усталена форма камерно-ансамблевого музикування набуває нових функцій у площині музичної комунікації, демонструючи розширення способів взаємодії між виконавцями та слухачем. Як зазначають музикознавці, комунікаційні чинники композиторського мислення становлять сукупність принципів, засобів і стратегій, за допомогою яких композитор організовує музичний матеріал як процес художньої взаємодії – між автором, виконавцем і слухачем. У контексті сучасної камерно-ансамблевої музики, зокрема фортепіанних квінтетів, ці чинники набувають особливої значущості, оскільки безпосередньо впливають на структуру твору та характер ансамблевої взаємодії (Richardson, 2014). Одним із провідних з них є діалогічність мислення, що проявляється у прагненні композитора до створення багаторівневої взаємодії між інструментальними партіями, така взаємодія може реалізовуватися у формі діалогу, полілогу або мережевої комунікації, де кожен інструмент виступає як автономний носій смислу.

Важливим чинником є також темброво-комунікативна орієнтація, що передбачає використання тембру як засобу передачі змісту і встановлення зв'язків між учасниками ансамблю. У сучасній музиці тембр набуває статусу самостійного комунікативного ресурсу, здатного формувати драматургію твору. З іншого боку суттєвою є відкритість форми, яка відображає тенденцію до варіативності, мобільності та нелінійності музичного процесу, вона сприяє активізації виконавського чинника, адже інтерпретація стає важливою складовою комунікації, а виконавець – співтворцем художнього результату. Не менш важливим є інтертекстуальний чинник, що виявляється у зверненні до різних стилістичних пластів, цитуванні або аллюзіях, які створюють додаткові рівні комунікації між композиторським задумом і сучасним культурним контекстом. Це розширює інтерпретаційне поле виконавського та слухачького сприйняття та залучає слухача до активного процесу осмислення.

Сучасна камерно-ансамблева стилістика фортепіанного квінтету характеризується посиленням ролі ансамблевого діалогу, у якому інструменти виступають як рівноправні комунікативні суб'єкти, що сприяє формуванню поліфонічної моделі музичного мислення, де кожен голос реалізує індивідуальну інтонаційно-смыслову лінію, водночас інтегруючись у цілісну звукову тканину. Така взаємодія визначає нові принципи організації ансамблевої фактури, що ґрунтуються на динамічній змінності ролей, тембровій диференціації та гнучкості структурних зв'язків. Зауважимо, що у сучасній композиторській творчості фортепіано у складі квінтету часто постає не лише як акомпануючий або домінуючий інструмент, а як ключовий комунікативний центр ансамблю, що активно формує характер взаємодії між усіма учасниками. Його функція трансформується відповідно до загальних тенденцій розвитку камерно-ансамблевої стилістики, де пріоритет надається рівноправному діалогу та багатовекторній взаємодії. Одним із провідних комунікаційних чинників є інтегративна роль фортепіано, яка полягає у здатності об'єднувати різні темброві та фактурні пласти ансамблю: завдяки широкому реєстровому діапазону і поліфонічним можливостям фортепіано виступає своєрідним медіатором між струнними інструментами (або духовими та комбінованими інструментальними складами), забезпечуючи цілісність музичної тканини.

Важливим є також чинник поліфункціональності фортепіано, що проявляється у змінності його ролей: від ритмічно-гармонічної опори до рівноправного партнера або навіть ініціатора тематичного розвитку. Така варіативність сприяє формуванню діалогічних і полілогічних моделей комунікації, де фортепіано може як підтримувати, так і контрастувати з іншими інструментами. Темброво-комунікативний чинник у цьому контексті набуває особливої ваги, оскільки фортепіано здатне імітувати, підкреслювати або протиставляти тембри інших інструментів, створюючи складну мережу звукових взаємозв'язків. У сучасній музиці це часто реалізується через використання розширених технік, перкусивних ефектів та нетрадиційних способів звуковидобування. Крім того, фортепіано виконує функцію драматургічного «координатора», організовуючи розвиток музичного процесу та спрямовуючи динаміку ансамблевої взаємодії, саме через його партію часто структурується часовий вимір твору, визначаються кульмінаційні зони та логіка формотворення.

Виходячи з цього поняття камерно-ансамблевої стилістики доцільно розглядати не стільки як сукупність окремих прийомів ансамблевого письма, а скоріше як інтегративну сукупність інтонаційних, фактурно-тембрових, драматургічних та комунікативних принципів, що визначають

характер взаємодії інструментальних голосів і способи розгортання музичного процесу в умовах камерного ансамблю. Основоположним чинником камерно-ансамблевої стилістики є її комунікативна природа, оскільки ансамбль функціонує як модель безпосередньої музичної взаємодії, у межах якої реалізуються різноманітні типи діалогічних відносин – від паритетного діалогу до складного полілогу. Це зумовлює специфіку розподілу смислових функцій між інструментами, ступінь їхньої автономії або інтегрованості, а також формує особливий тип ансамблевого мислення, заснований на взаємному слуханні, координації та співвіднесенні індивідуальних інтонаційних ліній. Не менш важливим є й фактурно-тембровий рівень, у межах якого камерно-ансамблева стилістика виявляється через принципи поєднання інструментальних тембрів, формування динамічного балансу та організацію звукової тканини. У сучасній музичній практиці саме цей рівень нерідко набуває визначального значення, оскільки тембр і фактура стають не лише засобами вираження, але й безпосередніми чинниками формотворення, що визначають логіку розвитку музичного матеріалу.

Інтонаційно-лексичний аспект камерно-ансамблевої стилістики пов'язаний із характером музичного тематизму, типами інтонаційного мислення та способами розробки музичного матеріалу. У камерному ансамблі інтонація, як правило, має виразно персоніфікований характер, закріплюючись за конкретним інструментальним тембром, що посилює індивідуалізацію голосів і водночас ускладнює їхню взаємодію у межах цілісної структури. Драматургічний рівень визначає тип організації музичного часу, логіку розгортання форми та характер взаємодії тематичних елементів: у класико-романтичному музичного мистецтва він часто пов'язаний із конфліктно-динамічним принципом розвитку, тоді як у сучасній камерно-ансамблевій практиці дедалі більшого значення набувають процесуальні, контемплативні та сонористичні типи драматургії, що орієнтуються на іманентне розгортання звукового матеріалу.

Водночас камерно-ансамблева стилістика невіддільна від виконавсько-інтерпретаційного виміру, оскільки її реалізація безпосередньо пов'язана з практикою ансамблевого музикування. Питання динамічного балансу, артикуляції, тембрового узгодження, мікродинаміки та спільного формування звукового простору виступають не лише технічними аспектами виконання, але й сутнісними характеристиками стилістики як такої.

Відмова від нормативно-канонічних засад камерно-ансамблевого мистецтва сприяє утвердженню плюралістичної моделі комунікації, у якій суттєво зростає значення авторської композиторської стратегії як чинника організації комунікативних зв'язків у межах ансамблевої форми

(Б. Фурпер «*Spur*» (1998), О. Грайф «*A Tale of the World*» (1994), І. Феделе «*Accents*» (2001))

Розширення музично-мовного ресурсу сучасного фортепіанного квінтету безпосередньо пов'язане з новим розумінням звуку як багатовимірного феномена. Темброві, сонористичні, просторові та шумові характеристики музичної мови впливають на композиційну структуру, яка у такому випадку визначається не стільки тематичним розвитком, скільки логікою розгортання-занурення виконавців і слухачів у звуковий часопростір ансамблевої фактури. Не менш важливим є вплив новітніх технологій, які розширюють комунікативні можливості камерно-ансамблевої музики: використання електронних і мультимедійних засобів сприяє виникненню нових форматів взаємодії між виконавцями, звуковим середовищем і аудиторією, формуючи альтернативні моделі сприйняття та передачі музичного змісту.

Зазначимо, що темброво-фактурна організація у сучасному фортепіанному квінтеті постає як один із визначальних чинників реалізації внутрішньоансамблевої комунікації, набуваючи статусу провідного формотворчого параметра. Нівеляція традиційної ієрархічної моделі взаємодії інструментів, у межах якої фортепіано виконувало домінуючу або концертуючу функцію, зумовлює формування принципово іншого типу ансамблевої організації, поліцентричної, що ґрунтується на функціональній рівноправності партій та їхній взаємній кореляції у процесі звукового розгортання. За таких умов музична фактура може інтерпретуватися не лише як спосіб структурної організації музичного матеріалу, але і як специфічна форма реалізації комунікативних відносин, у межах яких відбувається розподіл, трансформація та інтеграція інтонаційно-сміслових функцій між учасниками ансамблю.

Зазначені процеси безпосередньо детермінують трансформацію драматургічного рівня фортепіанного квінтету, що виявляється в актуалізації у сучасній композиторській творчості таких типів музичної драматургії, які можуть бути інтерпретовані як специфічні форми інтроспективно орієнтованої музичної комунікації, у межах якої акцент переноситься з подієвого аспекту музично-інтонаційного розвитку на процеси акустичної рефлексії (контемплативний тип драматургії). Взаємодія між виконавцями у такому випадку набуває характеру високодиференційованої слухової координації, що реалізується через мікродинамічні градації, темброву варіативність і тонку регуляцію часових параметрів.

Сонористично-процесуальний тип драматургії репрезентує іншу модель організації музичної комунікації, у якій провідну роль відіграє акустична природа звуку як автономного об'єкта художнього осмислення. Зсув акценту з горизонтально-лінійного типу музичного розвитку на вертикально-просторову організацію фактури зумовлює тут переосмислення принципів ансамблевої комунікації як багатовимірного процесу: звукові масиви у такому випадку функціонують як об'ємно-просторові структури, що розгортаються у часі за принципом трансформації акустичних полів, формуючи складну систему взаємозв'язків між тембровими, динамічними та просторовими параметрами.

Отже, темброво-фактурна та драматургічна організація сучасного фортепіанного квінтету може бути визначена як інтегративна система комунікативних стратегій, у межах якої взаємодія структурно-композиційних, темброво-акустичних та інтонаційно-сміслових параметрів, зокрема категорій динамічного балансу та рельєфу ансамблевої фактури, спрямована на формування нових моделей ансамблевого діалогу та багаторівневого художнього смислотворення.

Висновки. Стилiстика фортепіанного квінтету на сучасному етапі розвитку характеризується переосмисленням традиційних ролей інструментів: фортепіано дедалі частіше інтегрується в рівноправний ансамблевий простір, тоді як струнні інструменти розширюють спектр виражальних можливостей. Це сприяє виникненню діалогічних та полілогічних моделей комунікації, де кожен учасник ансамблю виконує активну смислотворчу функцію. Сучасні композитори активно використовують інноваційні техніки письма, темброві експерименти та нетрадиційні способи звуковидобування, які ускладнюють і водночас збагачують комунікативні процеси всередині ансамблю. Важливу роль відіграє також інтерпретаційна свобода виконавців, що підсилює варіативність художнього результату та актуалізує співтворчість як невід'ємний компонент ансамблевого музичування. Узагальнено, що комунікативні аспекти камерно-ансамблевої стилістики фортепіанних квінтетів сучасних композиторів відображають загальні тенденції розвитку музичного мистецтва ХХІ століття – відкритість до експерименту, інтеграцію різних стилістичних парадигм та зростання ролі виконавця як активного інтерпретатора. Це дозволяє розглядати фортепіанний квінтет як динамічну модель художньої комунікації, що поєднує композиторський задум і виконавську креативність у єдиному мистецькому просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зима Л. Мета-цикл Джорджа Крама «Макрокосмос» в контексті нової ансамблевості. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 78, том 1, 2024. С. 132-139.

2. Зима Л. В. Символічна лабільність інструментальних ансамблевих складів в умовах трансформації музичного мислення на рубежі ХХ–ХХІ століть. *Аспекти історичного музикознавства*. 2024. Вип. XXXVI (36). С. 128-141.
3. Кравченко А. І. Камерно-інструментальне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ століть (семіологічний аналіз): монографія. Київ: НАКККиМ, 2020. 300 с.
4. Лігус О. М. Теоретичні аспекти співвідношення музичного стилю і жанру. *Вісник КНУКиМ. Серія «Мистецтвознавство»*, (35), 2016. С. 129–137.
5. Повзун Л. Феномен камерності в системі інструментально-ансамблевих жанрів. Одеса: Друкарський дім, 2018. 288 с.
6. Польська І. І. Камерний ансамбль: теоретико-культурологічні аспекти: автореф. дис. ... д-ра мистецт.: 17.00.03 – музичне мистецтво; Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2003. 35 с.
7. Пославський А. О. Проблеми еволюції європейського камерно-ансамблевого інструменталізму. *Вісник КНУКиМ. Серія «Мистецтвознавство»*, (44), 2021. С. 86–94.
8. Berghäll M. Exploring interaction in chamber music ensembles by means of group exercises. Independent Project (Degree Project), 30 HEC, Master of Fine Arts in (Music with specialisation in Symphonic Orchestra Performance). Academy of Music and Drama, University of Gothenburg, 2024. 39 p.
9. Richardson J. The piano quintet: Influence of medium on genre. Unpublished Doctoral thesis, City University London. 2014. 355 с.
10. Seddon F. A., Biasutti M. Modes of communication between members of a string quartet. *Small group research*, 40(2), 2009. pp. 115-137.
11. Serhaniuk L. I., Shapovalova L. V., Nikolaievskaya Y. V., & Kopeliuk O. O. Genre in the music communication system and the artist's mission. *Linguistics and Culture Review*, 2021, 5(S4). pp. 218-233.

REFERENCES

1. Zyma, L. (2024). Meta-tsykl Dzhordzha Krama «Makrokosmos» v konteksti novoi ansamblevosti [George Kram's meta-cycle «Macrocosm» in the context of the new ensemble]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp. 78, tom 1. S. 132-139 [in Ukrainian].
2. Zyma, L. V. (2024). Symvolichna labilnist instrumentalnykh ansamblevykh skladiv v umovakh transformatsii muzychnoho myslennia na hrebni XX–XXI stolit [Symbolic lability of instrumental ensemble compositions in the context of the transformation of musical thinking at the turn of the 20th–21st centuries]. *Aspekty istorychnoho muzykoznavstva*. Vyp. KhXKhVI (36). S. 128-141 [in Ukrainian].
3. Kravchenko, A. I. (2020). Kamerno-instrumentalne mystetstvo Ukrainy kintsia XX – pochatku XXI stolit (semiolohichniy analiz) [Chamber and instrumental art of Ukraine of the late 20th – early 21st centuries (semiological analysis)]: monohrafiia. Kyiv: NAKKKiM, 300 s. [in Ukrainian].
4. Lihus, O. M. (2016). Teoretychni aspekty spivvidnoshennia muzychnoho styliu i zhanru [Theoretical aspects of the relationship between musical style and genre]. *Visnyk KNUKiM. Seriiia «Mystetstvovnavstvo»*, (35), S. 129–137 [in Ukrainian].
5. Povzun, L. (2018). Fenomen kamernosti v systemi instrumentalno-ansamblevykh zhanriv [The phenomenon of chamber music in the system of instrumental ensemble genres]. Odessa: Drukarskyi dim, 288 s. [in Ukrainian].
6. Polska, I. I. (2003). Kamernyi ansambl: teoretyko-kulturolohichni aspekty [Chamber ensemble: theoretical and cultural aspects]: avtoref. dys. ... d-ra mystetst.: 17.00.03 – muzychne mystetstvo; Natsionalna muzychna akademiia Ukrainy im. P. I. Chaikovskoho. Kyiv, 35 s. [in Ukrainian].
7. Poslavskiy, A. O. (2021). Problemy evoliutsii yevropeiskoho kamerno-ansamblevoho instrumentalizmu [Problems of the evolution of European chamber and ensemble instrumentalism]. *Visnyk KNUKiM. Seriiia «Mystetstvovnavstvo»*, (44), S. 86–94 [in Ukrainian].
8. Berghäll, M. (2024). Exploring interaction in chamber music ensembles by means of group exercises. Independent Project (Degree Project), 30 HEC, Master of Fine Arts in (Music with specialisation in Symphonic Orchestra Performance). Academy of Music and Drama, University of Gothenburg, 39 p.
9. Richardson, J. (2014). The piano quintet: Influence of medium on genre. Unpublished Doctoral thesis, City University London. 355 p.
10. Seddon, F. A., Biasutti, M. (2009). Modes of communication between members of a string quartet. *Small group research*, 40(2), pp. 115-137
11. Serhaniuk, L. I., Shapovalova, L. V., Nikolaievskaya, Y. V., & Kopeliuk, O. (2021). O. Genre in the music communication system and the artist's mission. *Linguistics and Culture Review*, 5(S4). pp. 218-233

Дата першого надходження статті до видання: 30.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

